

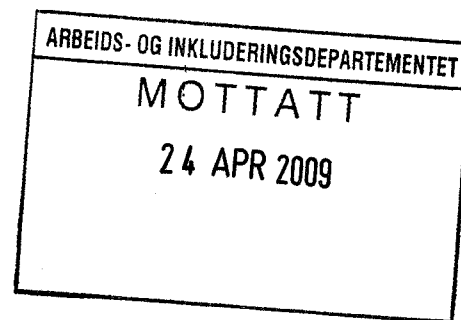

Fylkesmannen i Vestfold

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Postboks 8004 Dep

0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Lisbeth Øverjordet
33372410

Deres referanse:

Vår referanse:
2009/2299
Arkivnr: 008

Vår dato:
15.04.2009

Høring - Utkast til forskrifter til kapittel 13 i ny utlendingslov (Særskilte regler for EØS / EFTA-borgere mv.) og enkelte mindre lovendringsforslag

Det vises til høringsbrev fra AID av 23.03.09, med frist for merknader satt til 15.05.09.

Fylkesmannen i Vestfold har noen generelle kommentarer til det framlagte forslaget. Dette er forhold som Fylkesmannen i Vestfold har vært opptatt av tidligere, også i korrespondanse med departementet. I all hovedsak dreier det seg om forholdet mellom utlendingsforvaltningen og kommunenes sosialtjeneste (NAV), særlig i forhold til utenlandske statsborgeres rettigheter til økonomisk sosialhjelp, jf. lov om sosiale tjenester § 5-1 og forskrift til lov om sosiale tjenester, kapittel 1.

Utlendingsforvaltningens vedtak om opphold for EØS borgere – konsekvenser for sosialtjenesten

Et viktig forslag til endring i regelverket er bl.a. at dagens system med oppholdstillatelser skal falle bort og erstattes av en registreringsordning. Det utstedes et registreringskort som gjelder i inntil fem år.

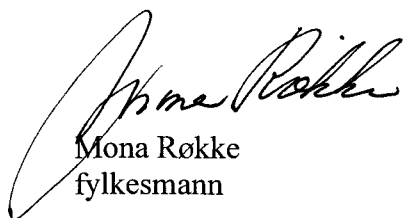
Det er utlendingsforvaltningen/politi som fatter vedtak om opphold, og utsteder registreringsbevis. Sosialtjenesten forholder seg til dokumentasjon på dokumentert opphold ved vurdering av rettigheter til økonomisk sosialhjelp. Slik må det også være. Imidlertid er opphold ofte innvilget under forutsetninger om at ulike vilkår er oppfylt, som arbeidsforhold, forsørgelse og bolig mv. Oppholdstillatelsen eller registreringsbeviset som gis kan være svært langvarig, inntil fem år. Fylkesmannens erfaring er at sosialtjenesten i økende grad opplever at personer søker om økonomisk sosialhjelp fordi forutsetningene for oppholdet ikke lenger kan oppfylles, som regel ved at vedkommende har mistet arbeidet eller blitt syk mv. Vedkommende kan dokumentere lovlig opphold, og sosialtjenesten må innvilge økonomisk stønad dersom vilkårene ellers er oppfylt. Dette fører til økte kostnader til økonomisk sosialhjelp til personer myndighetene i utgangspunktet har forutsatt at skal klare seg selv. Dette gjelder flere grupper utenlandske statsborgere (familiegjenforente), men kanskje særlig EØS borgere. Det er utlendingsforvaltningen som skal følge opp egne beslutninger, og eventuelt trekke tilbake oppholdstillatelsen/registreringsbeviset dersom vilkårene for dette ikke lenger er tilstede. Sosialtjenesten har verken rett eller plikt til å overprøve utlendingsforvaltningens beslutninger, eller melde fra om endringer i forutsetningene for opphold, og gjør heller ikke dette. Brudd på

vilkår får i dag ingen reelle konsekvenser disse personenes oppholdstillatelse, fordi de selv ofte heller ikke melder fra til utlendingsmyndighetene. Vår erfaring, basert på henvendelser fra kommunene i slike saker, er at utlendingsforvaltningen ikke følger opp sine vedtak, og trekker oppholdstillatelsen tilbake. Det nye forslaget legger ikke opp til særlig grad av kontroll, noe som vil kunne få konsekvenser for kommunenes helse- og sosialtjeneste, med økte utgifter.

Overnevnte vil være av stor betydning også fordi en annen viktig endring som foreslås er at det innføres en varig oppholdsrett for EØS-borgere og deres familiemedlemmer etter fem års lovlig opphold i landet. De nye reglene gir således et sterkere vern mot utsendelse fra Norge. Fylkesmannen vil mene at lovgivers intensjon er at EØS- borgere i utgangspunktet skal klare seg selv økonomisk. De vil kunne benytte rettighetene til for eksempel dagpenger, dersom arbeidsforholdet skulle opphøre, men deretter returnere til hjemlandet hvis de ikke finner nytt arbeid. Med de nye reglene blir det slik at personer som får utstedt et registreringsbevis med gyldighet i fem år, automatisk får en varig rett til opphold. Dersom utlendingsforvaltningen ikke følger opp grunnlaget for sin beslutning, vil dette kunne føre til at EØS- borgerne vil kunne motta økonomisk sosialhjelp umiddelbart etter at registreringsbeviset er utstedt dersom arbeidsforholdet og evnen til forsørgelse bortfaller, i hele femårsperioden og deretter som en varig ordning. Dette vil kunne føre til store ekstra kostnader for kommunene, særlig i nedgangstider, med overskudd av arbeidskraft. Vi vil mene at det er viktig at utlendingsloven og sosialtjenesteloven med forskrifter samordnes så langt det er mulig, og at det enkelte forvaltningsorgan følger opp sine egne beslutninger. Det vil også være viktig at det foretas en grundig beregning av hvilke merkostnader ordningen vil kunne medføre økonomisk for kommunene.

Vi viser også til høringen om ny forskrift til kapittel 1- 16 i ny utlendingslov, med høringsfrist 30.04.09. Våre uttalelser i disse to høringene er i noen grad sammenfallende.

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Mona Røkke
fylkesmann

Svein Lie
avdelingsdirektør/fylkeslege